

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1713/2022
10.03.2022.године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Јелице Бојанић Керкез и Зорана Хацића, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Драган Јоксимовић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Милисав Ђорђевић, адвокат из ..., ради измене одлуке о висини издржавања, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж2 406/2021 од 14.10.2021. године, у седници већа одржаној 10.03.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ ревизија туженог, па се **ПРЕИНАЧУЈУ** пресуда Апелационог суда у Нишу Гж2 406/2021 од 14.10.2021. године и пресуда Основног суда у Прокупљу П2 225/19 од 23.02.2021. године, у усвајајућем делу, тако што се **ОДБИЈА**, као неоснован, тужбени захтев да се измени правноснажна пресуда Општинског суда у Прокупљу П 2464/05 од 09.10.2006. године, у ставу првом изреке, утолико што би се обавезао тужени да, на име доприноса за издржавање тужиле, плаћа месечно износ од 8.000,00 динара, од 01.-05. у месецу за протекли месец, почев од 01.09.2018. године док за то постоје законски разлози.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж2 406/2021 од 14.10.2021. године, одбијене су, као неосноване, жалбе парничних странака и потврђена пресуда Основног суда у Прокупљу П2 225/19 од 23.02.2021. године, којом је ставом првим изреке, делимично усвојен тужбени захтев и измењена правноснажна пресуда Општинског суда у Прокупљу П 2464/05 од 09.10.2006. године, у ставу првом изреке, тако што је обавезан тужени да на име доприноса за издржавање тужиле плаћа месечно износ од 8.000,00 динара, од 01.-05. у месецу за протекли месец, почев од 01.09.2018. године док за то постоје законски разлози, ставом другим изреке одбијен, као неоснован, тужбени захтев за већи износ од досуђеног, а до траженог износа од 10.000,00 динара месечно и ставом трећим изреке одлучено да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију, из свих законских разлога.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/2011....18/2020, у даљем тексту: ЗПП) у вези члана

202. Породичног закона („Службени гласник РС“, бр. 18/2005...6/2015), Врховни касациони суд је оценио да је ревизија туженог основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, правноснажном пресудом Општинског суда у Прокупљу П 2464/05 од 09.10.2006. године, ставом првим изреке, обавезан је тужени да на име доприноса за издржавање тада мал.тужиље плаћа износ од 3.000,00 динара месечно, почев од 01.09.2005. године, као дана подношења тужбе и то од 01.-05. у месецу за протекли месец, а заостале рате у року од 15 дана од дана пријема пресуде, на руке законској заступници мал. тужиље, мајци ВВ. У време доношења ове пресуде тужиља је имала четири године, а њене потребе су процењене према узрасту.

Тужиља је рођена ...2001. године и у време подношења тужбе у овој правној ствари била је малолетна и заступала ју је мајка као законска заступница, али је током првостепеног поступка стекла пунолетство и овластила пуномоћника за даље заступање у овом спору. Тужиља је студент прве године Високе ... школе у ... . Живи у ..., у кући бабе и деде по мајци, са мајком која је запослена и остварује зараду од 40.000,00 динара, са полубратом који је такође студент и бабом и дедом по мајци који примају девизну пензију. Нема непокретну имовину на своје име. Имајући у виду узраст тужиље, која поред уобичајених потреба за исхраном, одећом, обућом, хигијеном и сл. има и издатке везане за трошкове студирања у другом граду, и то на име трошкова превоза од места становања до места студирања у износу од 7.500,00 динара, њене месечне потребе су утврђене на износ од 20.000,00 динара.

Тужени живи у селу ..., код ..., у кући чији је био сувласник са уделом од 2/3 по основу наслеђа. Свој део куће продао је куму, а задржао је право становања на неодређено време. Издржава се тако што у сезони бере воће и печурке од чега заради око 1.300,00 дневно. Након претрпљене тешке телесне повреде коју су му нанели мајка, баба и деда тужиље, због које су правноснажном пресудом Општинског суда у Прокупљу К 21/05 од 11.01.2006. године оглашени кривим и осуђени на ефективну казну затвора, тужени није у могућности да обавља грађевинске послове што је раније чинио, јер му је умањена радна способност на горњој граници лаког степена око 30%. Материјално му помаже сестра.

На овако утврђено чињенично стање нижестепени судови су, применом материјалног права из одредби чл. 73, 155. став 2. и 160. – 162. и 164. Породичног закона, оценили да су испуњени услови за измену одлуке о издржавању тужиље и обавезали туженог да од 01.09.2018. године доприноси издржавању тужиље плаћањем месечног износа од 8.000,00 динара. Према датим разлозима, тужени је као отац тужиље у законској обавези да доприноси издржавању свог пунолетног детета које се налази на редовном школовању и поред чињенице да није у радном односу, да не остварује редовна примања и да нема довољно новчаних средстава да задовољи своје личне потребе. Ово због тога што је тужени дужан да у складу са својом преосталом здравственом радном способношћу нађе начина да обављањем повремених или сезонских послова обезбеди потребна новчана средства како за сопствено издржавање, тако и за издржавање пунолетне тужиље док за то постоје законски услови.

Основани су наводи ревизије да је становиште нижестепених судова засновано на погрешној примени материјалног права.

Према члану 164. Породичног закона висина издржавања може се смањити или повећати ако се промене околности на основу којих је донета претходна одлука.

Критеријуми за одређивање издржавања прописани су чланом 160. Породичног закона, према коме се издржавање одређује према потребама повериоца и могућностима дужника издржавања, при чему се води рачуна о минималној суми издржавања (став 1.). Потребе повериоца издржавања зависе од његових година, здравља, образовања, имовине, прихода, те других околности од значаја за одређивање издржавања (став 2.), а могућности дужника издржавања зависе од његових прихода, могућности за запослење и стицања зараде, његове имовине, његових личних потреба, обавеза да издржава друга лица, те других околности од значаја за одређивање издржавања (став 3.).

Издржавање пунолетног детета остварује се под одређеним условима. Према члану 155. став 2. Породичног закона, право на издржавање од родитеља има пунолетно дете које се редовно школује најкасније до навршене 26 године живота, сразмерно могућностима родитеља. Услов за издржавање пунолетног детета ограничен је правним стандардом очигледне неправде, с обзиром да је ставом 4. истог члана закона предвиђено да пунолетно дете нема право на издржавање ако би прихватање његовог захтева за издржавање представљало очигледну неправду за родитеље.

Дакле, смисао одредбе члана 155. Породичног закона која се односи на издржавање пунолетног детета је да су родитељи у обавези да се старају о школовању и стручном усавршавању своје пунолетне деце, у мери у којој им по редовном току ствари то омогућавају животне и материјалне могућности. При томе нису дужни да се одричу свог сопственог егзистенцијалног минимума.

У конкретном случају, од доношења претходне пресуде о издржавању на страни тужиље промениле су се околности утолико што је тада имала 4 године, а у време пресуђења у овој правној ствари има 19 година и студент је прве године Високе ... школе у ..., те да су се у складу са њеним календарским узрастом повећале и њене месечне потребе, утврђене на месечни износ од 20.000,00 динара.

Међутим, на страни туженог постоје околности које по оцени Врховног касционог суда воде закључку да би егзистенција туженог била угрожена за случај усвајања постављеног захтева за повећање његове обавезе издржавања.

Ово због тога што је туженом, због претрпљене тешке телесне повреде опасне по живот, коју су му нанели мајка и баба и деда тужиље, умањена животна активност и радна способност за 30%, па тужени није у радном односу, нема редовна месечна примања, већ према својој радној способности остварује нередовне и минималне новчане приходе, и то од бербе воћа и печурака као сезонских послова. На његово тешко имовно стање указује и чињеница да нема непокретности на своје име, након што је део куће који је наследио продао, а у истој задржао право становања.

С друге стране, тужиља живи у кући бабе и деде по мајци, са мајком која се у међувремену од периода доношења претходне судске одлуке запослила и остварује

месечну зараду од 40.000,00 динара, а у издржавању јој помажу и баба и деда по мајци који су корисници иностране пензије.

Ценећи све околности на страни тужиље као повериоца издржавања и оба родитеља тужиље као дужника издржавања, а које су од значаја за оцену могућности сваког од родитеља да доприносе издржавању тужиље, као и околности под којима је тужени повређен односно да је услед противправног поступања мајке и бабе и деде тужиље онемогућен да у пуном капацитету своје радне способности остварује приходе од послова којима се раније бавио, по оцени Врховног касационог суда, удовољење постављеном тужбеном захтеву би представљало очигледну неправду за туженог. Због умањене радне способности тужени нема довољно новчаних средстава ни да задовољи своје личне егзистенцијалне потребе нити капацитета да евентуално додатним радним ангажовањем оствари новчана средства за издржавање пунолетне тужиље у већем износу од износа на који је претходном судском одлуком обавезан.

Како је приликом одлучивања погрешно примењено материјално право, Врховни касациони суд је применом члана 416. став 1. ЗПП преиначио обе нижестепене пресуде и одбио, као неоснован, тужбени захтев за измену одлуке о висини издржавања.

Без утицаја су на другачију одлуку о тужбеном захтеву наводи ревизије да су испуњени законски услови за престанак издржавања даном стицања пунолетства тужиље, јер противтужбени захтев за престанак издржавања у овој правној ствари тужени није поставио у парници у смислу одреби ЗПП, а таквим се не може сматрати захтев постављен у завршној речи пред закључење главне расправе у првостепеном поступку у оквиру предлога да се одбије захтев тужиље за измену постојеће одлуке о издржавању.

**Председник већа – судија
Весна Субић,с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**